

Діло

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.		ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині:		Ціна оголошень: Реклама в першому номері за 100 ліній на 1 тижень 1750, в наступних частях 1500, в наступних частях 2 тижнів 1500, в наступних частях 1500, в наступних частях 1500. Постійні оголошення по вартості. Один примірник коштує у Львові 16 с. на провінції 20 с.
Конто пост. надп. 26.726 Адреса: "Діло-Львів" Число телефону 565 Рукописів редакція не звертає.		місячно 5 — К. квартально 15 — піврічно 28 — щорічно 56 — у Львові (без доставки): місячно 4 — К. квартально 12 — піврічно 22 — щорічно 44 — в Німеччині: піврічно 28 — М. щорічно 56 — За зміну адреси платити ся 50 с.		

Видас: Видвниччя Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Папейко.

Львів, 12. січня 1918.

богато більшим натиском, можна відповісти на всі закиди, які підносять ся проти нашої політики за абсолютистичної еми гр. Штірка. Наша політика не звинуватила сеї ери і не несе відповідальности за неї.

На щастя весиний абсолютизм ослаб і перед нашою політикою отворили ся можливости, яких її военний абсолютизм був позбавив, можливости оперти нашу політичну акцію на демократичних основах.

Використуване сих можливостей було змістом нашої політичної акції на парламентарній арені в минулім році: від державно правної заяви УПР. на першій засіданню парламенту до декларації УПР. з 19. грудня м. р. підчас дебатів в справі допущення представників народів до участі в мирових переговорах. Хто буде слідити історію сеї нашої політичної акції, той побачить, як вона зростала в ясність і сміливість в міру розвитку подій на захардонній Україні.

Ослаблене, военного абсолютизму уможливило політичну акцію також в краю; останнім

висловом її в минулім році був Недавничайний Народний З'їзд з своїми ухвалами: привітом для Української Народньої Республіки і резолюцією, в якій алучене українських земель Австрії з Українською Народньою Республікою означено як найвищий ідеал цілого українського народу.

Словом—ті події, які спричинили ослаблене воєнного абсолютизму в Австрії, принесили нам також можливість політики, яка найліпше відповідає нашим народним інтересам: політики демократичної — в імя здійсненя демократичних ідеалів.

Та найбільшу силу черпає ся наша політика з відродженя української державности. В світлі сеї історичної події мусить розвивати ся наша політика і в сім році. Мусить вона відродити ся: перестати приміювати ся до обставин мнущости і почати приміювати ся до обставин будучности, творити будучність, здійснюючи ті ідеали, які лягли в основу Української Народньої Республіки.

Чи знають про таке в Київі?

Як Польки ставлять ся до прав української людности Львова.

Львів, дня 12. січня 1918.

Під заг. „Автономія Львова і України“ пише краківський „Czas“ в числі з 5. с. м. до слівно таке:

„Як звісно, правительство відмовило жаданю міста Львова що до поверненя міської автономії. Мимо потертя зі сторони намісника міністер внутршних справ гр. Тоггенбург заявив, що не вірить в вибори під кличем „Burgfrieden“ у Львові. Однак в часі, коли на кождім полі панує т. зв. „Ersatz“, правительство склонилося до сурогату. Після сего проєкту має бути іменованій правительственный комісар (не внає посол д-р Стеслович), трох його заступників і прибічна Рада, аложена зі сто членів. Компетенція сеї прибічної Ради булаб зовсім така сама як нормальної міської Ради, при тім самім поділі на секції і т. д. З сего роду сурогатом можна би ще остаточне погодити ся Але якеж є виконане сего плану?“

„Прибічна Рада після правительственного проєкту має складати ся переважно з давних членів міської Ради, однак в дуже донеслим застереженем. Питанє репрезентації жидів не представляє трудности, бо інтересовані чинники гедять ся на полішене жидям такого самого числа членів, яке мають на основі компромісу від десятиок літ. Однак правительство впало будь що будь на оригінальну думку введеня до Ради іше садиско також певного числа Українців.“

З якого титулу? При загальних виборах числять Українців („Rusini“) у Львові 6 прц. виборців, при виборах, опертих на податковім цензі не буде їх навіть 3 прц., а демонстраційно висувані українські кандидати одержують смішну малу скількість голосів. Отже стоїмо супроти приби штучного твореня в польським місті української сфери посіданя в аккомпаніментом явкових і всяких інших спорів. Відень числять

понад 1/4 міліона Чехів, а хіба ніяке правительство не відважило ся би на покликанє в андльогічних чеських членів до прибічної Ради. Правительство опираєть ся певне на тім, що Львів є столицею мішаного краю; а прецінь не ходить тут о ніякі красні вибори, тільки о міський вибір і жадному правительству не вільно накидати містови характеру, якого воно не має. Не могли Українці перевести ні одного кандидата при виборах, тому також не належить ся їм ні одного представника в іменованій правительством прибічній Раді.

„Переведене правительственного плану, а вразно говорючи планду гр. Тоггенбурга, не знати під який впливом прийнятого, Львів буде вважати замахом на свій національний характер, а і коло польське у Відні сеї справи не замочить. Вярочім може так стати ся, що польські члени прибічної Ради номінації не приймуть.“

Таке пише краківська газета, а решта польської преси, не виключючи й соціалістичної, співає ту саму пісеньку. Пісенька сеї тим більше симптоматична для польського розуміня національної справедливости, що мимо відомих польських „метод“ переводжене польськими урядниками спису людности у Львові і в цілій Східній Галичині і мимо цілого страшенного польонізаційного напорю—останній спис людности показує, що у Львові побіч римо католицької і жидівської людности хіє кругло с е р в е к т и с я ч (40.000) людности греко-католицької, яка становить основу українського національного стану посіданя у Львові і яка процентово що раз вище зростає.

Всю ту людність наші польські „брати“ хотіли би позбавити всяких національних прав в історичнім українським городі Львові...

Про винагороду непевнино покараних.

II.

Про перевірку засудів пожезих та наглих військових судів ухвалила палата посідів в порозуміню з палатою посідів ось який закон:

§ 1. Коже після цісарського розпорядку з 25. ливня 1914 ч. 156 В. д. з. або цісарського розпорядку в 4. веродисня 1914 ч. 307 В. д. з. засудія правосильно волевий висиний суд або наглядій суд, може жалати в зовеленя постулованя перед горожанським судом.

1) Якщо є одна з причин, чому правосильно засуджений може аїля горожанського карго:

процесового уставу, або після військових карно-процесових уставів домагати ся зновленя постулованя, або

2) коли він зможе подати оправдані сумніви проти правдивости подій, на яких основуєть ся засуд, о скільки сі сумніви не атратять сили через ті досліді, що мають вести ся. Внесенє після ч. 2 можна ставлати лиш через 2 роки по оповісті сего закона.

§ 2. Правосильно засуджений може до двох літ по оповісті сего закона домагати ся знесеня засуду пожезого чи наглого суду з причини неважности, та переведеня постулованя перед горожанським судом, коли засуд опираєть ся на порушеню або неслухній прикладі закона.

Для цілого українського народу минулий рік приніс подію світово-історичного значіня: відродженє української державности, і те в формі, яка найбільше відповідає не тільки ідеалови українського народу, але всеї людськості: в формі побудованої власними силами Української Народньої Республіки.

Щож приніс вія нам, австрійським Українцям, яким доля присудила поки що бути тільки посередньо учасниками сього відродженя?

Наша доля звязана поки що з долею Австрії. І минулий рік приніс нам те, що приніс цілій Австрії: ослабленє (не можемо ще сказати: уладок!) абсолютизму, який був запанував у сій державі з вибухом війни, і поверненє (не можемо ще сказати: відродженє) парламентаризму і тим самим можливість (з вибухом війни зовсім відібрану!) демократичної політики.

На сю зміну в Австрії склад ся цілий ряд причин, як смерть представника (я властиво тільки фігуранта!) воєнного абсолютизму гр. Штірка (тут очевидно треба мати на увазі всі ті політичні настрої, які акції, сконцентрувавши ся в душі одної одиниці, спричинили смерть гр. Штірка!), зміна на престолі, і національні настрої супроти форм правління в Австро-Угорщині й Німеччині: війни революція в Росії.

Революція в Росії отсе вже вдруге виявила свій вплив на внутршні відносини Австрії: вибух революції в 1905 р. й її перші успіхи прискорили в нас демократичну виборчу реформу до парламенту, а теперішня революція безперечно причинила ся і в нас і в Німеччині до ослабленя режиму, який був запанував з вибухом війни.

Говорючи про сю зміну, в наших політичних дебатах кажесть ся часто, що ми отсе тепер „завернули з хибної дороги“, на яку були ступили з вибухом війни, і „повернули до демократичної політики“, яка єдина може нам принести успіхи. В такім розуміню сарани проявляєть ся радше субективне самобичованє, ніж об'єктивне стверженє історичних фактів.

Бо чи наша політика з вибухом війни мала свободу вибору? Тоді, коли в Австрії внесенє всі конституційні закони, коли навіть наряд такий сильний як Чехи, або така радикальна партія як соціална демократія мусіли погодити ся з обставинами, словом, коли у внутршній політиці все поки що корило ся воєнному абсолютизмови, а рівночасно наш рідний край залида інвазія царської Росії, яка з вибухом війни здавила всі прояви українського життя, вимушуючи на наших братах заявти як раз протилежного вісту до їх дійсних настроїв, переконаня і змаганя, — чи ми, вигнані з рідного краю, скитаючи ся на чужині, мали свободу вибору? Чи наша політика не мусіла приміювати ся до обставин, щоби ратувати те, що ратувати було треба, щоби все таєм вдержати огнище національного життя?

Очевидно, тепер багато річий представляєть ся инакше. Але не треба забувати, що представляють ся вони инакше в світлі зисна названих подій, які ослабили воєнний абсолютизм, з окрема в світлі революції в Росії і відродженя української державности. Але в 1914—16 рр. тих подій не було і треба було бути вродоком, щоби їх передбачити, бо реальній політиці на ступеня їх в такім швидкоім часі обчислити не міг і тим самим не міг приміювати до них свої політичні. А навіть як би їх передбачав, то питанє, чи міг вагати на себе відповідальність за неретованє теперішньої в огляду на події будучности.

Коли на надвичайнім народнім в'їзді те парійний політиці У. П. Р. заідали за далеко ідуку прамірність суротні правительства, прєвидені У. П. Р. д-р Евген Петрушевич відповів: „Доля наша доля звязана з Австрією, дома ми її потребуємо, чи не ліпше, коли тільки можна, не звязати всіх питок з правительством, яке може небогато нам поможе, але багато може пошкодити!“ Тими самими словами, тільки з

суди допустили ся на війні найбільше безправств і тому обов'язком усіх є занотувати наслідки цих безправств, довести до їх скоєнства через горожатські кари суди, а оскільки домагаєтсья на сій основі винагороди за повисші засуди.

III.

Деси була бесіда про засуди, отже про такі випадки, де суди ерікали про майбутні азе чини. Але, як звісно — буде багато безправств підчас війни без ніякого суду, багато людей безправно в'язане, вивезено до Талергофу та до інших в'язниць, безправно переслідувано, інтерновано, конфіновано і т. д. Винядене навіть інституцію т. зв. „заложників“ (Gisels), та конфіновано їх так, начеб вони не були австрійськими, тільки ворожими горожанами.

Про всі ті випадки палата панів не ухвалила вправді ще закона, але правничі комісія парламенту підготувала деякі проекти, та є надія, що зараз зі зновлення парламентарних робіт у січні й сям проектам доведеть ся діждати ся правної санкції.

Під теперішню хвилю можу тому на сям місці лиш згадати, в якій стадії находять ся дотичні проекти в правничій комісії парламенту.

1) Председ д р Офнер предложив на основі висше наведеного закона про винагороду за неповинні засуди (I. розділ), проект закона про винагороду за неповинні в'язання через суди. Сей проект є дуже потрібний до згаданого закона, та заводить відповідальність держави за несправедливі придержування в слідчій арешті. Він уже передискутований на субкомітеті, так що сама правничі комісія прийме його мабуть без зміни. А що й правительстао на такий закон

уже згодило ся, то здійснене його слідувати-ме мабуть невдовзі.

2) На жадане субкомітету правничей комісії предложило правитель-тво проект закона про винагороду за убійства через ріжні правительствені власти без суду. Проект предложено субкомітетови, який відбуде безпреволочно над ним наради. З того слідує, що й само правительство заявило вже готовість до такої винагороди.

3) Але лишає ся ще багато випадків, за які парламентарні послы домагають ся винагороди. Сюди належать несправедливі інтернованя, конфінованя, творене т. зв. „заложників“ із власних горожан і т. д., що не відбули ся під авторитетом судейської власти. Над сими випадками має відбути ся особна нарада субкомітету, та є надія, що при нагоді дискусії над законом проектом ад 2) розведе ся плян жаданя винагороди також на інтернованя, конфінованя і т. д. Вправді правительстао в сій справі не заявило ще свого погляду, але в парламенті є мабуть значна більшість за розширенням державної винагороди й на такі випадки, тому годі сумнівати ся, що й ся справа найде в найближшій будучности правну санкцію.

Заки се настувають, позволю собі звернути ся до всіх потерпівших, щоби про всякі прослідуваня підчас війни поробили точні записки, та подали їх, як слід, послам до відома — бо доси сих матеріялів у нас мало, а чей-же сама історія вимагає від нас, щоби се, що водило ся підчас війни, не пропало у безвість.

Колиж дотичні закони будуть в палаті послів ухвалені, подам їх зміст нашим читачам до відома.

Д-р Станислав Дістрикський.

делегатами союзників, а дальший розгляд заста рігветь ся для илмуу.

Російська делегація веде далі мирові переговори в Бересті Литовським.

Віатак забрав голос перший делегат російської делегації Троцький і заявив на вступі, що вважає річно конечною передоєсім усунути непорозуміння, яке появило ся в переговорах. Російська делегація стверджує, що урядовий протокол засіданя з дня 27. грудня 1917, поміщений в німецьких листівках в часі, з яких відано промову председателя російської делегації, годить ся в тим, ще дійдо ся на тім засіданю. Що тикаєт ся зовсім незвісної російській делегації правдивої чи фікційної текстрами Петроград Агенції, на яку покликвала ся німецька преса і державний секретар Кільман, то російська делегація мусить передо всім що до того засягнути інформації. Дел. Троцький вискавав жалъ з причини сего непорозуміння, яке не має зовсім затан з працями делегації.

Що до протесту ген. Гоффмана і військових представників трьох інших делегацій проти артикулі в пресі, іскрових телеграм, віддав і т. п. то мусить заявити, що ані умови перемиря, ні характер мирових переговорів не дозволяють на обмежене свободи преси і слова.

По сих вступних увагах приступив Троцький до обговореня змісту заяв председателя німецької і австро угорської делегації і сказав:

По перше стверджуємо, що точемо в цілковитій згідности з попередньо ухваленою вести далі мирові переговори, не оглядаючи ся зовсім на се, чи держави антанту прилучать ся чи ні. Приймаємо до відома заяву делегації почвирного союзу, що основи загального мира, сформуловані в їх декларації з 25. грудня 1917, тепер удалі, бо держави антанту протягом 10 днівного речанця не прилучили ся до мирових переговорів. Ми зі своєї сторони обстоємо при проголошених нами основах демократичного мира.

Що до російської пропозиції в справі перенесеня переговорів на неутральну територію, поясняєт ся вона бажанем витвореня для обох сторін рівно корисних відносин. Впрочім публична думка гіршеть ся тим, що російська делегація веде переговори в кріпости, обсажденій німецькими військами, особливо, що ходить тут о долю живих народів. Технічних трудностей, які потягає за собою перенесеня переговорів на неутральну територію російська делегація не може також признати, так само страху перед антантом, проти якого Росія сама потрафать боронити ся.

Вказуючи на мирову політику ведену до тепер консеквентно большевицьким правительством і на аказану ним незалежність заявив Троцький, що зовсім не має причини припускати, що дипломатія антанту на неутральній терені могла би ділати з більшим успіхом проти мира, чим в Петрограді. Супроти лебоувань, висказаних председателем австро угорської де-

САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МИРОВОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Бересте Литовське міоцем дальших переговорів про окремішний мир.

(Ткб.) Відель, 11. січня 1918.

З Берестя Литовського доносять:

По заяві представника української делегації председатель Кільман прийняв з великим заінтересованем до відома виводи провідника української делегації і запропонував, щоби українську ноту як важний історичний документ зложене до актів конгресу. Заявив, що представники союзних держав витайють прибувших українських представників і застерігають собі заняте становища в справі подробиць тих виводів. Відтак запитав Кільман провідника російської делегації чи він і його делегація і на дальше задумують репрезентувати дипломатично тут справи цілої Росії.

Троцький заявив, що російська делегація, приймаючи до відома ноту Генерального Секретаріату Української Народної Республіки, заявляє, що в цілковитій згоді з засадничим признанем права самоозначеня кожного народу аж до цілковитого відірваня, не находить перешкоди до співучасті україн-

ської делегації в мирових переговорах.

З сєї заяви вивагала ся довша дискусія над питанням, чи українська делегація є відділом російської делегації, чи під зглядом дипломатичним має бути трактована як представництво окремої держави.

Троцький заявив, що вважає справу порішеною, бо українська делегація виступає тут як самостійна делегація, тому що представництво Українців є признане тою делегацією, а з ніякої сторони не поставлено нішого внесеня.

Председатель української делегації державний секретар Г о л у б о в и ч подякував Троцькому за ту заяву, бо тим ствержено, що українська делегація і російська є дві окремі, самостійні делегації.

Відтак заявив державний секретар К і л ь м а н за згодою цілого збору, що передвступ не питаня що до участі української делегації в мирових переговорах як самостійної делегації мусить передоєсім бути предметом нарад між

Тайми, срібну старинну кадильницю, евангелія, служебник, требики, хрест з престіла і до рук... Таких Ефіяльтів мабуть небагато могло найтись між нами, але і сей один, се сумний примір віснутя!

Страх нечуги, але все таки не до нас належає ті, про яких дізнаємо ся з ишого листа. Автор його мікего не обманяє, але просто демонстр в урядовім тоні: „церква деревляна, побудована коло 1855 р., одвобанна, цілковито розбита російськими гранатами;

вагих, вказане булоби, щоби ті, що її знають звертали на ню увагу всіх інших. На святочних феріях буде в домах чи мало гімназіальної меледіжі і вона повинна також зайняти ся спласненем втрат, щоби їх прислати на нашу адресу. Рівно і на святах віджхати будуть гості з ріжних сторін у деяких вамотшів — майліпша се нагода познайомити їх з нашим ділом

Між захемунікованими вже нам втратами находимо звістку про цілковите знищене найстаршої в повіті камінецьким деревляної церкви в Добротворі, побудованей в 1633 р. З XVII в. звісних буде в сям повіті лиш три церкви деревляні, а не знати, чи і дві инші зберегли ся щасливо. Подібних питань є ще більше і тому нетерпеливо приходить ся ждати на дальші відповіді. В тім самім повіті згоріла до тла разом з двіниццею деревляна церква в Лявах польських з 1835 р.

Три церкви в найближшій околиці Бережан потерпіли також від огня. Згоріла зовсім церква в Біщу з кінца XVIII в., відновлена в 1905 р. Гранат поцілило храм в Лісниках, а розвалена зовсім і знищена мурована церква в Потуторах з 1907 р.

Не будемо тут вичисляти подрібно всіх случайів, бо місце для сього дешиде, а згадуємо про них лиш на дрізний примір величезних втрат в ивентарі наших церков. Вистарчить се мабуть, щоби пояснити цілъ нашого зазданя, а також важку потребу його — надіємо ся також по тім живійшій співучасті нашого духо венства в підиятій праці. Кенче одначе погребла, щоби зі всіх спархій рівно надходили відповіді, бо нічим пояснити не дасть ся шкідлива в сям случаю обмеженість до льокальних ажихь границь. Се невелика праця, а така потрібна і то в найкоротшій вже часі. Відповіді можуть бути

такі, які можливі є для кожного кореспондента, не треба оглядати ся зовсім на надзвичайну їх ферму, або таке педібне. Тут не ходять є подібні дрібниці, а лиш є сама справа.

Вкінци подасмо для тих, що не успіли ще виготовити відповіді, оголошений вже давнійше квестіонар, а впроханем звернути на цього увагу всім тим, які не могли би дістати до рук сього числа „Діла“. Рівночасно дякуємо за дотепершні відповіді, які вихісневали будуть з неданем назвиск всіх інформаторів, а котім зложені на памятку в однім з наших музеів.

- 1) Місцевість і повіт? 2) Якого рода будівля (церква, двіницця, каплиця, фігура, пам'ятник і т. в.)? 3) Церква деревляна чи мурована? 4) Рік побудована, поданий після віредостойних жерел? 5) Якого тину церква (одвобанна, трехбанна, з однею або більш вежами, у виді трехкого хреста, двох або трехдіяна, з презвітерією квадратова або вісьмехкутно закінченею і т. п.)? 6) Яку втрату, в яких обставинах і котра часть церкви потерпіла? 7) Які пам'ятки і ще в церковногет майна було знищене? 8) Кілько двонів, якої ваги, в якими написани і в яких часів забрали? 9) На яку суму грошей обчислюєт ся приблизно шкода? 10) Всі инші замітка що до знищених будівель, а по змеві фотографічні знямки або видоскові карти?

Відповіді прошу присилати на адресу: Д-р Василь Карлович — Львів, Редакція „Діла“ — Рянок ч. 10.

Д-р Василь Карлович.

НАЙХОСЕННІШИМ ДАРУЮКОМ

ДЛЯ КОЖДОГО
— 6 ЖИТЕВА —
— ПОЛІСА —

Карпаті

з VII.
ВОЄННОЇ
ПОВИЧКИ.

Новорічним

догоду, що правительств Англії і Франції могли перед кунісами і на ними пробувати недопустити до осетмена мира, вважа потрібним сказати, що більшовицька політика веде ся без кудсь, бо се оруже давній диліоматії російських царів і вважати инцидент рідчима аніс в побіднім повстаню для 25 жевтня.

Отже коли по думці російської делегації технічні і політичні обставини не важуть далі мира безусловно в Бересті Литовським, як місцем переговорів, то російська делегація не може прожити нішого аргументу, наведеного державним канцлером: має на думці ту частину промови гр. Гертапта, в якій він крім доброго права і людської совісті казав також на можливість Німеччини. Делегація не має ні саромогти ні наміру перестати, що її край, наслідком політичних клас, які до ведання панували, є ослаблений. Але становища якогось краю на світі не одкачують ся тільки хвилевим станом його технічного апарату, а також можливостями, які в ній є, так як господарську силу Німеччини належить оцінити не тільки після теперішнього стану її средства паживи.

Так як волика реформація 16-ого віку і велика революція 18-ого віку пробудила до життя творчі сили німецького і французького народу, так велика революція в Росії пробудила і розвинула творчі сили російського народу. Але російське правитель-тво випало на чолі своєї програми слово „чир“, а великі симпатії, які відчуває російський народ до союзних народів, укріплюють його в бажаню скорого мира.

Щоби відобрати державам позитивного союзу претекст до зрівнян мирових переговорів з технічних причин, російська делегація приймає жадане остати в Бересті Литовським, щоби не апроустати ніякої можливости в боротьбі за мир. Резигнуючи зі своєї пропозиції в справі перенесеня переговорів на неутрачаний терен, російська делегація пропонує, щоби перейти до дальшого продовжуваня переговорів.

Відатах на внесенє пред'ядателю порішено, щоби пополудни між делегатами Німеччини і Австро Угорщини відбула ся окрема нарада.

В неволі чужого капіталу.

Нільна увага про життєве забезпеченя.

В останніх роках українська суспільність в Галичині проявляє тенденцію відвертати ся з чужинської неволі також на фінансовій полі. Та є одна область фінансового життя, в якій ми ще вповні виходимо ся в неволі чужого капіталу. Єя область — життєве забезпеченя.

Мабуть дуже мало є між нашою інтелігенцією одиниць, які не були би забезпечені на життє, але ще менше є число тих, які були би забезпечені не в різних чужих товариствах, тільки в українській інституції.

Таким українською інституцією є товариство взаїмних забезпечень на життє і ренти „Карпаті“, заложена в 1911 р. в Чернівцях і веренська до Львова та зрестановлена в 1913 р. Правда, в рік по зрестановленю „Карпаті“ відбула війна, одначе як би всі ті Українці, що від 1913 р. і через воєнний час заключили життєві забезпеченя, були забезпечені ся в „Карпаті“, то ся наша інституція була би вже одним з могутих осередків нашого фінансового життя.

Можливо, що ті, що заключають життєві забезпеченя, навіть не уявляють собі, яку роль грає товариство життєвих забезпечень в фінансовому життє суспільности. В формі премій за забезпеченя збирає воно в цілому суспільности рік-річно великі капітали, і чим суспільність культурнійша, чим ідея забезпеченя між нею більше поширена, тим ці капітали більші. Сих капіталів не держить товариство в себе, тільки уміщує в касах і банках, які мають пундирну безпеку, а ті пускають їх в фінансовий обіг серед суспільности.

В формі премій за забезпеченя складає в наша суспільність, особливо інтелігенція, що року великі суми. Тільки ті суми йдуть до чужих асекураційних товариств, а ці уміщують їх у чужих касах і банках, які обертають ті суми для розвитку фінансового життя чужих суспільностей. Ані краєвіське товариство, ані асекураційні товариства відьські ані заграничні не вложать ані сотика до нашої Шалдини в Перемішля, не куплять ані одного заставного листу Земельного Гіпотечного Банку, — словом, з тих великих сум, які складає наша суспільність титулом премій за життєве забезпеченя чужим товариствам, наше

фінансове життє не тільки не має ніякої користи, але навпаки, воно став є ті суми біднійше, а збогачуєтє ся ними чужий, конкурентний капітал, ростє ними чужа, часто ворожа нам фінансова сила.

З сього повинна наша суспільність зрозуміти, чому треба забезпечувати ся на життє тільки в „Карпаті“. Ходить не тільки о те, щоби український гріш скріплив виключно українське фінансове життє.

Досі забезпечувала ся на життє тільки інтелігенція. Та на сім не повинно стати. Змінюють ся економічні відносини, природна господаря села змінюєтє ся на грошеву, село починає ся сичувати ся грішем. Треба сей гріш економічно зжити, — і тут ми повинні і серед сел дияства прищепити ідею життєвого забезпеченя. Коли шаркі селянські маси пічуть так само забезпечувати ся на життє в „Карпаті“, як забезпечують ся від огню в „Дістрі“, — тоді „Карпаті“ зискє широку й міцну опору і стане справді тим збирником, який збиратимє гріш з найшаркіших кругів нашої суспільности і реароваджувати ме його далі по наших органіах.

Польський ксьондз аргумент Г.

Нам пишуть: Подія маленька, яка лучилась в містечку Углові, нехай послужить українській суспільности і світові за ілюстрацією, чим дише польський кляр „на kresach“ зглядом українського народа, як висока його етика і культура в поведеню в українськими сторонами. В Угнові існує від двох літ склеп К. В. К., заложений місцевим парохом. При заложеню склепу, коли брак було фондів, зягано туди всіх, Поляків і Українців, мовляв, се буде склеп „katolicki“ і Українці, сей досі ще наїонний народ в справі спільного пожитя з Поляками, повірили, несли свої уділи. Та „braterska zгода red jednym dachem“ тривала недовго. Недавно і почато робити ріжницю між Поляками і Українцями. Ліпший товар для Поляків, для України або: „niema“, або гірший ще з валютом: „Czy Rusynka taka, ze Polaka w zato werse?..“ — словом далась відчутти добре „braterska zгода“.

Та се не новина. Мож би сего уникнути, сказавши собі, що з Поляками „na kresach“ нема нам чого панькатись. Зложились однак обставини воєнні, що до склепу К. В. К. приділяють Українців з картками на добір нафти, цукру і т. д. і тут з кончности приходиться ся наражати на неприємности. Ось примір:

В дні 28. грудня 1917. явив ся на польським приходстві по добір нафти на картки для української інституції „Сільський Господар“, „Читальня Просвіти“, один з місцевих інтелігентів, в ціли, щоби підписати картку, олатити, а потім дівчина мала побрати в склепі нафту. На веранді застає латинського сетрудника, ксьондза Яна Дудайка, котрий віданував і побирав оплату. Интересований поворовив ксьондза словами: „Слава Ісусу Христу“ — і на своє адіюване не одержав відповіді. Відай українські слова, християнський привіт, назвали ксьондза. Интересований приступє ближше і просить чейно о підписанє карток для українських інституцій, звиняючи, що се картки з попереднього місяця. Нових ще не роздано, на ті нафти не побрано, а конче потрібно, бо в канцелярії „Сільського Господаря“ много роботи. На ту чейну просьбу ксьондза дістає червону краску лина, дре в очах людей картки на кусники, кидєє під ноги і кричить: „Masz rap, juz rap doznał panie!“

Сей аргументський, неправий вчинок ксьондза, бож вінци міг не підписати і віддати картки стороні, застановив просячого і сей звертає до него в чейним питанням: „Як могли Ви се зробити, де вінци нафта, яку мали побрати українській інституції, хким правом Ви подерли картки і в злости кидаетє під ноги?“ Відповідь звучала: „Так роблять инші, так зробив він“. Интересований робить йому увагу, що коли другі роблять зле, то чейже християнська етика не повваде і йому се робити, і вінци своїм скрайне нечестивим поступованєм дає взір, як би ви глядало спільне українсько-польське вежитє, а деж ще священича лагідність. На се польський ксьондза, не зважуючи на присутних селян, плеше в долоні, кричить і кличе: „No, i cóz mi Rap grabisz!“ — лице горить краскою ненависти, задоволеня, що дові Українцями, позавва „rusynskie polskie werse“, а вже передєвсім християнську етику, етику польських ксьондзів „na kresach“ в відношеню до нашого народа і керкав“. — ський.

Найкориснійша льокація капіталу.

Пишуть нам в фінансових кругах:

З дотеперішних пеканків до участи в новій світій акції Земельного Гіпотечного Банку наше громадянство мало нагоду зрозуміти вагу сей справи як для одиниць акціонерів, так і для справи нашої економічної самостійности.

Акції Земельного Банку є незвичайно рентабельною льокацією. Вже в перших роках свого існування приносили вони 6 проц. дивіденди, а навіть в часі війни, коли банк на воєнній території є майже зовсім звязаний в своїх фінансових руках, уділено 3 проц. дивіденду і дуже видатно збільшено резервові фонди, забезпечуючи на всякий випадок перед есентуальними втратами.

Недавно тому переведеню аміну переважно незвичайно обмеженого статуту в напрямі поширеня діяльности інституції. Іменно на основі нового статуту Банк може посередничити в купні і продажі всяких ефектів, рільничих і промислових знарядів, машин, товарів, земельних посілостей, може для зросту поодиноких галузей нашого господарського життя заводити зліборобські і промислові спілки, взагалі сприятичю обставинах вповні обняти своєю діяльністю економічне життє нашого народу.

З окрема треба зазначити, що акціонери мають в новім статуті забезпеченю щорічно 5 проц. дивіденди, а крім того відповідно до зисків ще й супердивіденду.

До спонячєня своїх завдань потребує Банк активної участи цілого громадянства, котре на совою субскрипцією акцій виявить розумінє тих завдань і арлість в оцінці модерного фінансового житя. Є се одночасно найкрасший спосіб зазначити свій активний патріотизм, який зключуєтє ся не в жертвах, лише в розуміню основ і форм модерного житя, в поширеню самопомочи. На нашій інтелігенції лежить те кож обовязок притягнути до субскрипції ту найширші круги селянства.

Чей же всі розуміємо вагу економічного педвигненя. Коли скріпимо тепер основи Банку, коли зробимо його здібним користати з великого кредиту, тоді будемо мати певність, що наше господарське життє буде ширше, міцнійше й буйнійше, тоді також зможемо відлірно встоятись перед тягаром чужого й ворожого нап капіталу, а тим самим будемо сміло і без страху глядіти в лике, будучности.

А при тім усім треба памити, що се все можемо осягнути без ніякого пожертвованя, тільки при зрозуміню свого власного інтересу, льокуючи кожний свої капітали з такими очевидними користями, які дають акції Земельного Гіпотечного Банку.

ЗІ ЗМІНОЮ РОКУ.

Передплата на „Діло“ в 1918 році, вноськє

для Львова:	поза Львовом:	
4 К.	місячно	5 К.
12 К.	1/4-річно	15 К.
22 К.	1/2-річно	28 К.
44 К.	річно	56 К.

Окреме число коштує:

у Львові 16 с., поза Львовом 20 с.

НОВИНКИ.

Львів, 11. січня 1918.

— З Новим Роком складаємо нашим Читачам бажаня всего найкрасшого.

— Святе Українське Народнє Републіканське Товариство академічної молодіжні, поставленого на Надзвичайнім Народнім З'їзді, Тимчасий Народний Комітет дав ініціативу до уконституованя Комітету Свята Української Народної Републіки, який має заняти ся укладенєм свята Української Народної Републіки в Львові і в краю. Дня 3. с. м. уконституовано

Запросини до підписки акцій ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С'ВІТКИ АКЦІЙНОЇ у Львові

в ціля підвишки анц. капіталу через емісію нових акцій по 400 К. номін. вартости.

З причини перепои в поchtовім руху продовжуєть ся реченець до замовлень акцій нової емісії до кінця січня 1918.

У С Л І В Я П І Д П И С К И :

Зголошеня вряжає Дирекція Земельного Банку Гіпотечного у Львові (вул. Підвале 7).

Емісійний курс вносить на акцію для дотеперішних акціонерів К 400, а для неакціонерів К 420 (в огляду на гористи в придбаних вже резервовах фондів).

Дотеперішні акціонери мають першвенство до вобору; в касаді на одну стару акцію одної нової.

Вп. акціонери, що хотять користати в першвенства і курсу, авелять при аголошеню платити числа посліжних акцій і есенгуально на бажаня банку предложати старі акції (без кубовія),

які ім звернуть ся по увидженю аголошеня.

Нові акції баруть участь в зиску банку, почавши від 1. січня 1918. на ривні зі старими акціями, проте належать на замовлені акції влатити до каси банку до кінця січня 1918. курсову ціну вря в 5%, відсотками, обчисленими на час від 1. січня 1918. до дня влати, аби мати право до дивіденди на р. 1918.

Після постанов статуту половину акцій авдаєть ся на імена акціонерів (поіменні акції), а половину на оказателя (безіменні акції). В аголошеню може замовляючий авзначити, тільки акції рад би мати на імя, чи на оказателя.

Змоявляти можна двівлянну сільність акції. Приділ скількості переводить одначе Дирекція банку після своєї аважности та пойдомить аголошуючого про приділ, а во авготовленне акційних грамот авдаєть приділені авдї ав зворотом посвідки влати. На случай неспреділеня акцій авперше банк влатчені квоти в відсотками.

Рантовий податок від акцій одлачує банк без потрученя Вп. акціонера.

Дрібну належитість на акційні грамота, стеклель і порто побере банк при дорученю акції.

564 4-15

НАДІСЛАНЕ

Повернув і проважу дальше адвокатську канцелярню в СТАНИСЛАВОВІ вул. Бєльовського ч. 6

Адвокат Д-р М. Зайнфельд.

ОГОЛОШЕННЯ.

МИЛО туалетове по 6 с. на штуку 50 штук К 280, правдиво французьке мило до голїня по К 4 штука. Шампана до мата голова у великій авборі поручає дока авнас австарчить. Перфумерїи С. Федео, Львів, Сичітська 7. 493 1-16-7

5.

Пять жєнок лєвїя Червоного Хрєста поручаємо на рати на 270 жєр. 36 рат по 7 К. 50 с. Перша рата в прил. 12 К., дальшї по 7 К. 51 с. Право гри жєме 1. лютого. Голови авгранї 300.000 К. 50.000 К. 17 д. Кождї жусєть бути авльєсованї. Дока австарчить авнас поручаємо також лєвїя ц. в. авласовї автерїї. Ав банк авлї Шцї і Хєсє Львів рїг вул. Коверник (плотїз Марїєвї). X 91 100

Дешеве продам плацц футрян в лошаків, або і мїшї футра і гарнітуру. — І. ВАЛЬДМАН, кушнїр, Львів, Жєвкїєвська ч. 11. III. п. 153 5-5

Товариство авзїмних авбавлєчєнь „Дністер“ приймає сейчас до своїх бюр кїлька канцелярїїних сил. Зголошуватїсь авлежить в Товариствї в годїнах урядових 8-2 перед полуднем VI 3-3

На продам Демєвїя футра (мантури) — 0. глянути мїжна в силєзі І. Блоцког вул. Авкадемічна. 571 5-5

Половина вря в л'сом отото 240 морїв, при добрїї дорозї на Пєкутїю, а сейчас на продам в українскї русї. Авмєлїта лєвкїєвї грошї. — Авзїмнї авзїмостїї удїлєть в чємїстї аввокат Д-р Іван Ганкєвїч в Коломїї. 542 9-10

Вїдавнїче Товариство „Українська книжка“ Автїи Крушєльнїцкїїї

„Школа під росїйською окупацією“

Словїна в 1915-17 року в докумєнтами про шкїльнїцтво на рр. 1916 і 1917. — Цїна 1.30 К.

Склад в книгарїї Науковог Товариства ім. Шевченка у Львовї. 557 4-7

Уряднїк авївїдатога прийме вряв Поїтїомє рїствє кредїтєвє в Городнїцї. Платїтї після урїв Дирекції.

Необхїднї в руках кождог Громадїно кождогї гєсподарьскої та просїїтної іствї будє книжка

А ра ТЕОФІЛІЯ КОРМОША

ПОУЧЕНЄ О КРЕДИТАХ ВІДБУДОВУ, УДІЛЮВАНІИ В ВОБННІХ ЗАВЕДЕНІИХ КРЕДИТОВИХ.

Цїна одног аврїмїрнїка 50 с., в поchtовїо реснїякою о 10 сот. бїльшє.

Можна купувати в канцелярїї Краєвог Товариства гєспод. „Сїльськїї Гєсподар“ у Львовї вул. Зїморовнїч ч. 20., в Книгарїї Науков Товариства ім. Шевченка, Рїнок 10, та в гарнї Ставрополїтїйског Інстїтута, вул. Руськїї

На кредит не авсїлаєть ся! (В.І.)

За малий грїш

можна

авбезпеч ти будучнїсть овою і ововї рєднїи, а заравом причїнїти оя до сновог, побїдног авнлєченнї авїїни чєрез авбезпечєне на случай омертї і довїтїя в VII. вєснїїї позївцїї

В Ц. К. австрїйскїїм вїєсковїїм фондїї для вдїв і сирїїт

у Львовї, вул. Словачьног 16, партєр.

Авбезпечати оя жємо кождїї мушїнє або жїїна, вїєсковїїї або цивїльнїїї в авцїї від лїт 15 до 60 на протїг 9 до 20 лїт.

До висотї **5000 К.** без лїкарськїїх оглядїн.

Авбезпечєне авнєвує на основї умовїї в ц. к. фондїї ц. к. управ. Товариство авбезпечєнь австр. „ФЕНІКС“ у Вїднї.

Усїїх поновнїїх удїїлєє радє і безплатно Бюро ц. к. фондїї для вдїв і сирїїт (Вїддїл авбезпечєнь) у Львовї, Словачьног 16.

395 43-45